

Değerli velilerimiz;

Her ebeveyn bugün ve gelecekte çocuğunun kendi ayakları üzerinde durabilen, düşünce ve fikirlerini dile getirebilen, sosyal, sorumluluklarının bilincinde bir birey olmasını ister. Çocuğunun okula ve çevresine uyumlu olması, dersleri ile ilgili görevlerini zamanında ve başarılı olarak yerine getirmesi herhalde her anne babanın arzusudur. Ancak çocuğumuzun bu özelliklere sahip bir birey olabilmesinin temelleri çok küçük yaşlardan itibaren yaşına uygun sorumluluklar almasında gizlidir.

Sizlere çocuğunuzun odasını – yatağını kendisi toplamasıyla, yemeğini kendisi yemesiyle okula uyumunun, okul başarısının arasında bir ilişki olduğunu söylesek; bize biraz kulak verir misiniz?

Sorumluluk, bireyleri başarıyla götüren, özgüven gelişimini destekleyen, aynı zamanda baş etme mekanizmamızı pekiştiren bir beceridir. Kurallara uyma, tercih ve seçimlerinin sonuçlarına katlanma, kendi sınırlarını bilerek başka insanların ve diğer canlıların haklarına saygı gösterme olarak tanımlayabileceğimiz sorumluluk, öğrenilerek geliştirilen bir beceri ve değerdir. Yaşamımızdaki tüm değerlerde de olduğu gibi sorumluluk sahibi olmak, sorumluluk bilincini kazanmak da önce anne babadan, sonra sosyal çevreden öğrenilecektir.

Sorumluluk duygusunun temelleri çocukluk döneminde atılır ve yazımızın en başında saydığımız özelliklere sahip bir birey yetiştirebilmek için hemen her yaştaki çocuğa gelişim dönemine uygun verilebilecek sorumluluklar bulunmaktadır.

Sorumluluk Bilincinin Eksikliği Nelere Yol Açar?

Bu becerinin eksikliği en çok akademik başarıyı ve iş hayatını etkilese de, aslında kişilerarası ilişkileri de etkiler. İyi organize olamayan, sorumluluk bilinci gelişmemiş bireylerin arkadaş ilişkileri ve romantik ilişkilerinde de birçok probleme rastlanır. Bu kişiler okula, işlerine, randevularına geç kalabilirler ve sosyal ilişkileri zayıflayabilir. Çevrelerindeki insanlar tarafından sık sık eleştirilirler.

Sorumluluk Bilincinin Gelişmesi Halinde Kazanımlar

Sorumluluklarını yerine getiren ve bu konuda tutarlı olan bireyler iş, okul, sosyal yaşam ve kendine ayıracağı zaman konusunda dengeli olur. Bu denge, başarı ve huzur için büyük bir öneme sahiptir. Sorumluluk bilinci gelişmiş insanlar, ruh sağlığını korumak konusunda da başarılıdırlar. İş, okul, sosyal yaşam ve özel hayatlarında dengeyi tutturamayan bireyler kronik yorgunluk, bıkkınlık, mutsuzluk gibi semptomlar gösterebilirler. Bu durum kişinin işlevselliğini ciddi oranda etkiler.

Çocuklara Sorumluluk Kazandırma

Çocuklarda Sorumluluk Bilincinin Gelişimi Nasıl Olur?

Bu becerinin gelişmesi için insanın sorumluluk alabileceği bir ortamda yetişmesi gerekir. Kişinin yetiştiği ortamda, kendisi için seçim yapma ve yaptığı seçimin sonuçlarından sorumlu olma fırsatı



verilmemişse, sorumluluk duygusu gelişemez. Sorumlulukları konusunda ilgili bireylerle sadece konuşarak onlarda toplum ve kendileri adına sorumluluk duygusunun geliştirilmesi de beklenemez. Sorumluluğu geliştirme aktif bir uygulamadır. Çocuk ve ergenlere kendi deneyimleriyle sorumluluk duygusunu geliştirmeleri ve sorumluluğu öğrenme fırsatları sunulmalıdır. Küçük yaşlardan itibaren küçük sorumluluklar alıp gittikçe daha büyük sorumluluklar almalarına özen gösterilmelidir.

Sorumluluk Bilincinin Gelişiminde Anne-Babanın Rolü Nedir?

- ✚ Çocuk ve ergenler sorumluluklarını kazanırken yaşları, kişilikleri ve ilgileri dikkate alınmalıdır. Çocuğunuza ilgileri doğrultusunda daha fazla sorumluluk verirken ilgi alanlarında olmayan konularda da beceri ve yeteneklerinin gelişmesine özen gösterilmeli, bu konuda daha kararlı ve sabırlı bir yol izlenmelidir.
- ✚ Çocuğunuza neleri yapabildiğini göstermesi için fırsat tanıyın. Çocuğun seçim yapmasına izin verin. Bu konularda, çocuğun gösterdiği çabaya saygı duyun. Onu görev ve sorumluluğuyla baş başa bırakın.
- ✚ Çocuğunuzun yaşı büyüdükçe sorumluluklarını arttırabilir ve aileye karşı olan sorumluluk duygusunu geliştirebilirsiniz. Örneğin onu yaşına uygun ev işleri yapması için yönlendirilip teşvik edebilirsiniz.
- ✚ Çocuğunuzun yapması gereken sorumlulukları onunla birlikte belirleyin. Yaptığınız anlaşmayla sorumluluklar yerine getirildiğinde ailenizin kazanacaklarını, yerine getirilmediği durumlarda ise nelerin olabileceğini yine onunla birlikte belirleyiniz.
- ✚ Onun adına düşünmek yerine, kendi başına düşünmesini sağlayın. Sorunu çözmek yerine, kendi sorununu çözmesine fırsat vermeniz, çocuğunuzun sorumluluk duygusunu geliştirecektir.
- ✚ Çocuğun sizlere yardımcı olmak ve bağımsız olarak bir iş yapmak için gösterdiği belirtileri gözden kaçırmayınız. Onu, bu girişimlere özendiriniz. Çocuğunuzun bu deneyimlerinde elde ettiği yanlış sonuçları kırıncı bir biçimde eleştirmeyiniz. Onun girişim isteğini kırmadan yapacağınız yapıcı yönlendirmelerle daha iyi sonuçlar elde etmesini sağlayabilirsiniz.
- ✚ Çocuğunuzun daha büyük ve önemli sorumluluklar yüklenmeye hazır ve istekli olduğu zamanları kollayınız. Bu sorumlulukları yüklenebilmesi için gerekli olan elverişli ortamlar hazırlayınız.
- ✚ Yaptırım uygulamaktansa, özendiriniz. Gösterilen başarıyı olduğu kadar, harcanan çabayı da övünüz. Sonuçlar sizi doyurmasa bile, yapılabilecek olanın en iyisi olmasa bile, yapabilmek için elden geldiğince harcanan çaba, çocukta sorumluluk bilincinin geliştiğini gösterir.
- ✚ Kendisinden ne beklediğinizi çocuğunuza açık bir dille anlatınız. Bu pek çok yanlış anlayışı ortadan kaldırır.

Ne Yapmayalım?

- Biz çocuklarımıza sorumluluk duygusu kazandırmaya çalışırken yere çöp atar veya tabağımızı kaldırmazsak bu adımların hiçbir faydası olmayacaktır. Çocuğunuza **ROL MODEL OLUN**.
- Çocuğunuzun her sorununu **ÇÖZMEYİN**.
- “Nasılsa yapmıyor” diyerek ona düşen sorumlulukları siz **YAPMAYIN**.
- Bu güne kadar hiçbir sorumluluk vermediğiniz çocuğunuzdan birden bire yatağını toplamasını **BEKLEMİYİN**.
- Her sorumluluğunu **ÜSTLENMEYİN**.
- Olumlu bir davranış sergilediğinde “Hayret!” gibi demoralize edici ifadeler **KULLANMAYIN**.
- “Bırakalım çocuk kalsın, çocukluğunu yaşasın, nasılsa ilerde her şeyini kendisi yapacak” diye **DÜŞÜNMEYİN**. Yaş aldıkça alışkanlık kazanmak zorlaşır.
- Kendi başına yemek yiyen, o gün giyeceği kıyafeti seçmek isteyen, ayakkabısını bağlayan çocuğa **YARDIM ETMEYİN**. Yemeği döke saça yiyorsa temizlik önlemleri alın, becerileri sizin kadar hızlı yapamaması normal, yorgunluk, zaman darlığı gibi bahanelerinizi varsa daha planlı hareket edin.
- Seçimlerinin sonucunu yaşamasına **İZİN VERİN**.
- Cinsiyetlere göre ayırım **YAPMAYIN**. Erkek çocuğunuz da tabağını kaldırabilir ve kirli çamaşırlarını sepete atabilir.

Yaşa Uygun Sorumluluklar			
2-3 yaş	4-6 yaş	7-10yaş	10+ yaş
Oyuncaklarını toplamak Kirli çamaşırları sepete atmak Kendi tabağını bardağını sofraya getirmek Yere döktüklerini kağıt havluyla silmek Toz almak	Tüm 2-3 yaş işleri Kendi yatağını düzeltmek Evcil hayvanı beslemek Çiçekleri sulamak Sofrayı hazırlamak /toplamak Renkli- beyaz çamaşırları ayırmak Bahçedeki ot ve yaprakları toplamak Alışveriş poşetlerinin yerleştirilmesine yardım etmek	Tüm2-3,4-6 yaş işleri Sabah alarm kurarak kendi başına uyanmak Temiz kıyafetleri dolaba yerleştirmek Elektirik süpürgesi ile küçük alanları süpürmek Bulaşık makinesinin doldurulmasına - boşaltılmasına yardım etmek Odasını toplamak	Tüm2-3,4-6 ,7-10 yaş işleri Çamaşırları katlamak Yemeğin hazırlanmasına yardım etmek Çöpleri dışarıdaki çöp kutusuna atmak Küçük kardeşine göz kulak olmak Çamaşır makinesini çalıştırmak

